

VOL. I. N° 2.
PARTICIPACIÓ CIUTADANA I SOCIETAT CIVIL
PARTICIPACIÓN CIUDADANA Y SOCIEDAD CIVIL
CITIZEN PARTICIPATION AND CIVIL SOCIETY

Coord. **Esther Vivas**, Centre d'Estudis sobre Moviments Socials de la Universitat Pompeu Fabra

De la crisi sistèmica a l'emergència de la indignació

Vivim temps convulsos amb processos de *desconstitucionalització* des de dalt que posen fi a drets i llibertats fonamentals, però també afrontem l'emergència d'iniciatives destituents que a partir de nous actors socials i polítics posen en dubte les bases del sistema i comencen a teixir les propostes de la societat del demà. Es tracta de l'obertura d'un nou cicle de protesta a escala internacional que va començar amb l'esclat de la crisi econòmica

De la crisis sistémica a la emergencia de la indignación

Vivimos tiempos convulsos con procesos de *deconstitucionalización* desde arriba que acaban con derechos y libertades fundamentales, pero también afrontamos la emergencia de iniciativas destituyentes que a partir de nuevos actores sociales y políticos ponen en cuestión las bases del sistema y empiezan a tejer las propuestas de la sociedad del mañana. Se trata de la apertura de un nuevo ciclo de protesta a escala internacional que empezó

From systemic crisis to the rise of outrage

We are living in turbulent times in which top-down processes of *deconstitutionalisation* are killing off fundamental rights and freedoms, while at the same time we are witnessing the emergence of dissident initiatives that, through new social and political actors, are questioning the bases of the system and are beginning to forge proposals for tomorrow's society. This new cycle of international level protest began with the onset of the economic

l'any 2008 als Estats Units i que va colpejar posteriorment, amb la crisi del deute sobirà, els països de la perifèria de la Unió Europea. Una crisi que ha significat en aquests últims un retrocés molt important en drets socials que pareixien consolidats, un empobriment generalitzat de la seua població i un augment de les desigualtats.

Davant de tals mesures, han aflorat nous moviments socials plantejant una crítica radical al sistema polític, democràtic i econòmic vigent, connectant amb amplis sectors de la societat i posant entre les cordes els promotors d'aquest model, que han patit una profunda crisi de legitimitat. Una dinàmica que ha tingut als països del sud d'Europa, especialment a l'Estat espanyol, Portugal

con el estallido de la crisis económica en el año 2008 en Estados Unidos y que golpeó posteriormente, con la crisis de la deuda soberana, a los países de la periferia de la Unión Europea. Una crisis que ha significado en estos últimos un retroceso muy importante en derechos sociales que parecían consolidados, un empobrecimiento generalizado de su población y un aumento de las desigualdades.

Ante tales medidas, nuevos movimientos sociales han aflorado planteando una crítica radical al sistema político, democrático y económico vigente, conectando con amplios sectores de la sociedad y poniendo contra las cuerdas a los promotores de este modelo, que han sufrido una honda

crisis in 2008 in the USA and went on to hit the peripheral countries of the European Union with the sovereign debt crisis. In recent years this crisis has led to the considerable erosion of what seemed to be consolidated social rights, the widespread impoverishment of the populations in these countries and increasing levels of inequality.

New social movements have burgeoned in response to these measures, movements that are advancing a radical critique of the current political, democratic and economic system, building links with wide sectors of society and backing into a corner those who defend this model and who, in turn, have undergone a deep crisis of legitimacy. One of the main epicentres of this new

i Grècia, un dels seus principals epicentres, però que ha après de moviments i protestes al nord d'Àfrica, donant lloc *a posteriori* a la internacionalització del conflicte en països com ara Estats Units i Brasil.

Analitzar aquest nou cicle de protesta *indignat*, en particular a l'Estat espanyol, així com els seus antecedents, elements definitoris, principals actors, i el context de crisi de règim i de mobilització global en què irromp, és l'objectiu del present monogràfic. Una mirada que aborda també l'aparició de nous instruments polítics i el paper dels sindicats.

El dossier s'obri amb una anàlisi exhaustiva sobre la crisi de la democràcia a partir de preguntar-nos què entenem o què intuïm per democràcia i en

crisis de legitimidad. Una dinámica que ha tenido en los países del sur de Europa, especialmente en el Estado español, Portugal y Grecia, a uno de sus principales epicentros, pero que ha aprendido de movimientos y protestas en el norte de África, dando lugar *a posteriori* a la internacionalización del conflicto en países como Estados Unidos y Brasil.

Analizar este nuevo ciclo de protesta *indignado*, en particular en el Estado español, así como sus antecedentes, elementos definitorios, principales actores, y el contexto de crisis de régimen y de movilización global en que irrumpe, es el objetivo del presente monográfico. Una mirada que aborda también la aparición de nuevos instrumentos políticos y el papel de los sindicatos.

trend is southern Europe, particularly Spain, Portugal and Greece, which has learned from the movements and protests in North Africa and paved the way for the subsequent internationalisation of the conflict in countries such as the USA and Brazil.

The aim of the present monograph is to analyse this new cycle of "outraged" protest, particularly in the Spanish state, together with its antecedents, defining elements, main actors and the context of regime crisis and global mobilisation in which it has erupted. The monograph also explores the arrival of new political instruments and the role of the trade unions.

què consisteix una crisi, i plantejar una sèrie de mesures de regeneració democràtica. Tot això ens permet situar l'emergència de moviments que han fet de la democràcia real la seua bandera. Així mateix, analitzem en profunditat la crisi de règim a l'Estat espanyol i els seus pilars de referència: monarquia, bipartidisme, model autonòmic i poder judicial. A aquesta finalitat se centren els primers articles a càrrec de Pedro Ibarra i Jaime Pastor.

A continuació, passem a mirar els principals actors d'aquest nou cicle de protesta i el model de democràcia radical que plantegen, com es pot portar a terme i construir poder constituent, al mateix temps que estudiem els casos concrets del moviment del 15M i la Plataforma d'Afectats per la

El dossier abre con un análisis exhaustivo sobre la crisis de la democracia a partir de preguntarnos qué entendemos o qué intuimos por democracia y en qué consiste una crisis, y plantear una serie de medidas de regeneración democrática. Lo que nos permite situar la emergencia de movimientos que han hecho de la democracia real su bandera. Asimismo, analizamos en profundidad la crisis de régimen en el Estado español y sus pilares de referencia: monarquía, bipartidismo, modelo autonómico y poder judicial. A este fin se centran los primeros artículos a cargo de Pedro Ibarra y Jaime Pastor.

A continuación, pasamos a mirar a los principales actores de este nuevo ciclo de protesta y el modelo de democracia radical que plantean, cómo

This edition opens with a comprehensive analysis of the crisis of democracy in which we ask what we understand by or perceive as democracy and what a crisis consists of, and put forward a set of measures for democratic regeneration. This analysis allows us to contextualise the rise of movements that have made real democracy their insignia. We also examine the crisis of the regime in the Spanish state and its pillars of reference: the monarchy, the two-party system, the autonomous region model and the judiciary. The opening articles by Pedro Ibarra and Jaime Pastor address these issues.

Articles by Antoni Jesús Aguiló Bonet and Jordi Mir then take a look at the main actors in this new cycle of protest and the model for radical

Hipoteka (PAH), els seus orígens, demandes, significat..., amb articles d'Antoni Jesús Aguiló Bonet i Jordi Mir.

No oblidem que aquesta onada de mobilització es dona en un context global d'auge de la protesta. Per aquest motiu, abordem les similituds i diferències respecte a moviments socials anteriors amb un pes significatiu com els que van tenir lloc a Argentina després del *crack* del 2001, amb un text de Julia Nuño de la Rosa García, i en especial aquells més representatius d'aquest cicle global indignat com els emmarcats en la Primavera Àrab o els moviments contraris a la troika a Portugal, amb anàlisi de Santiago Alba Rico i João Camargo.

llevarlo a cabo y construir poder constituyente, a la vez que estudiamos los casos concretos del movimiento del 15M y la Plataforma de Afectados por la Hipoteca (PAH), sus orígenes, demandas, significado..., con artículos de Antoni Jesús Aguiló Bonet y Jordi Mir.

No olvidemos que esta ola de movilización se da en un contexto global de auge de la protesta. Por este motivo, abordamos las similitudes y diferencias respecto a movimientos sociales anteriores con un peso significativo como los que tuvieron lugar en Argentina tras el *crack* del 2001, con un texto de Julia Nuño de la Rosa García, y en especial aquéllos más representativos de este ciclo global indignado como los enmarcados en la Primavera Árabe o

democracy they propose, and how to put it into practice and build constituent power. The origins, demands and significances of two specific cases, the 15M movement and the Platform for Mortgage Victims (PAH), are also explored.

This wave of mobilisations is taking place in a global context of rising protest. For this reason we examine the ways it is similar to and different from significant past social movements such as those in Argentina following the crash of 2001, in the article by Julia Nuño and Rosa García, and especially the most representative of the recent global cycle of outrage within the frame of the Arab Spring or the movements against the troika in Portugal, with analyses from Santiago Alba Rico and João Camargo.

Finalment, no hem volgut deixar passar l'oportunitat d'analitzar la irrupció de noves formes i instruments polítics, en especial el cas de Podem, que ha marcat un punt d'inflexió en la pràctica politicosocial a l'Estat espanyol, amb un article de César Castañón, i abordar el paper i els reptes del sindicalisme en la present crisi i auge del descontentament social, amb una anàlisi d'Oriol Barranco i Óscar Molina.

Esperem que aquest dossier aporte algunes de les claus per a entendre i interpretar el nou cicle polític que s'obri.

los movimientos contrarios a la troika en Portugal, con análisis de Santiago Alba Rico y João Camargo.

Finalmente, no hemos querido dejar pasar la oportunidad de analizar la irrupción de nuevas formas e instrumentos políticos, en especial el caso de Podemos, que ha marcado un punto de inflexión en la práctica político-social en el Estado español, con un artículo de César Castañón, y abordar el papel y los retos del sindicalismo en la presente crisis y auge del descontento social, con un análisis de Oriol Barranco y Óscar Molina.

Esperamos que este dossier aporte algunas de las claves para entender e interpretar el nuevo ciclo político que se abre.

Finally, in an article by César Castañón we also take this opportunity to analyse the surge of new political forms and instruments, particularly the case of Podemos, which has marked a turning point in socio-political practice in the Spanish state. We also address the role of and challenges to trade unionism in this period of crisis and wave of social discontent in an analysis from Oriol Barranco and Óscar Molina.

We hope that this edition offers some of the keys to understanding and interpreting the new political cycle that is just beginning.